

<https://doi.org/10.31874/2520-6702-2020-10-2-142-154>

УДК-378.14

Оржель Олена

**Удосконалення викладання та навчання: у пошуку українських еквівалентів термінів
«assessment», «evaluation», «appraisal»**

Анотація

Актуальність статті обумовлена посиленням уваги до питань вдосконалення викладання і навчання та у цьому контексті поживлення дискусії щодо оцінювання, що мали місце у Європейському просторі вищої освіти в останнє десятиліття. Зокрема, йдеться про оцінювання результатів навчання, прогресу й успішності навчання студентів, якості викладання і якості вищої освіти взагалі. Дискусія, що відбулась у 2020 році в рамках Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України, запровадженої за ініціативи Британської Ради в Україні, Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, за підтримки Міністерства освіти і науки України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, виявила що серед українських дискутантів немає єдності щодо тлумачення термінів «assessment» та «evaluation», а також підтвердила нестачу українських відповідників для обговорення даних питань. Тож, метою статті є уточнення змістовного наповнення термінів «appraisal», «assessment» та «evaluation» та пошук українських еквівалентів, здатних адекватно передати зміст даних термінів в україномовному освітологічному дискурсі.

За допомогою лексико-семантичного аналізу, дискурс-аналізу та контент-аналізу було з'ясовано, що:

– для означення процесів оцінювання у сфері вищої освіти в англomовному науковому та експертно-фаховому дискурсі регулярно застосовуються три терміни: «assessment», «evaluation», «appraisal». Хоча лексико-семантичний аналіз не виявив значних відмінностей у їх значеннях, вони переважно вживаються у різних контекстах і набувають різного змістовного наповнення;

– оцінювання, яке позначається терміном «assessment», є органічною складовою процесу викладання і навчання і застосовується в контексті оцінювання викладачем студентів, інших здобувачів освіти, задля вимірювання успішності, прогресу у навчанні, здобутих навчальних результатів; «evaluation» передбачає оцінювання у значно ширшому контексті: організація викладання і навчання, освітня діяльність, освітня політика тощо;

– суб'єктами процесу «assessment» є два учасники: викладач і студент, об'єктом – процес або результат навчання;

– коло суб'єктів процесу, позначеного як «evaluation», є значно ширшим. Це можуть бути студенти, які оцінюють викладання, освітню програму, зміст та корисність її навчальних дисциплін тощо; це також можуть бути викладачі, які розробили освітню програму, викладають навчальні дисципліни та у ході її оцінювання вносять зміни до її змісту, методів викладання; часто оцінювачами є зовнішні експерти, запрошені для оцінювання результатів навчання, їх актуальності для працедавця, відповідності компетентностей здобувачів освіти вимогам ринку праці або доцільності існування закладу освіти в цілому;

– серед опрацьованих нами матеріалів термін «appraisal» вживається тільки у контексті оцінювання, атестації викладачів та керівників освітніх закладів.

За результати аналізу було сформульовано висновок, що відсутність еквівалентного терміну для передачі змісту «evaluation» в українському науковому та експертно-фаховому дискурсі стримує обговорення питань оцінювання у вітчизняній сфері вищої освіти та освіти в цілому. Пошук еквіваленту для передачі необхідного змісту, домовленість освітянської спільноти щодо його регулярного вжитку значно б полегшила обговорення важливого питання оцінювання та сприяла б поширенню практик «evaluation» у вітчизняній системі вищої освіти.

Ключові слова: вдосконалення викладання і навчання; оцінювання; результати навчання.

Вступ

«Повернення» до викладання і навчання – першої університетської місії – актуалізувалось у Європейському просторі вищої освіти (далі – ЄПВО) у 2010-х роках. Свідченням цього є ухвалення Європейською асоціацією університетів «European Principles for the Enhancement of Learning and Teaching» (2017) (Європейських принципів вдосконалення викладання і навчання); започаткування European Learning & Teaching Forum (2017) (Європейського форуму з викладання та навчання); запровадження Teaching Excellence Framework (Wood, 2020) (Рамки викладацької досконалості) у Великій Британії; заснування центрів вдосконалення викладання і навчання у багатьох європейських університетах.

Україна приєдналась до руху за посилення викладання і навчання у 2019 році, розпочавши Програму вдосконалення викладання у вищій освіті України (2019) за ініціативи Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (далі – ІВО), Британської Ради в Україні, за підтримки Міністерства освіти і науки України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Партнером Програми з британського боку є тренінгова компанія Advance HE (<https://www.advance-he.ac.uk/>) – провідник успішних трансформацій у сфері вищої освіти на Британських островах та в усьому світі.

Протягом 2019 – 2021 років Програмою заплановано створення національної платформи для активізації експертно-фахового дискурсу та обміну кращими практиками з вдосконалення викладання у вищій освіті; формування мережі університетських викладачів та управлінців, готових до втілення змін; надання підтримки 30 українським університетам у реалізації їх інституційних проєктів, спрямованих на вдосконалення викладання і навчання. Серед інших завдань Програми – розроблення порадики з вдосконалення викладання і навчання у сфері вищої освіти, а в рамках підготовки порадики – уточнення термінології та пошук українських еквівалентів для певних англійських означень.

Через карантин в Україні та Великій Британії передбачені Програмою у березні – червні 2020 року очні семінари перетворились на плідні онлайн-дискусії щодо актуальних питань вдосконалення викладання у вищій освіті України, які тривали з квітня до липня за участі Британської Ради в Україні, тренерів Advance HE Кеті Райт (Kathy Wright) і Каролайн Бренан (Caroline Brennan), 35 українських учасників проєкту, що представляли науково-педагогічний та адміністративний персонал 10 українських ЗВО та ІВО.

Важливе місце в онлайн-дискусіях займали питання оцінювання: мова йшла про оцінювання результатів навчання, прогресу й успішності навчання студентів, якості викладання і якості вищої освіти взагалі. При обговоренні вищезазначених питань дискусанти використовували два англійських терміни: «assessment» та «evaluation»; при цьому було очевидним, що серед українських учасників немає єдності щодо тлумачення кожного терміну та відмінностей у значенні одного та другого. Таким чином, виникла необхідність в уточненні

значень та відмінностей у змісті «assessment» та «evaluation», які наразі сервісом Google Translate перекладаються однаково як «оцінка, оцінювання».

Відповідно, *метою* дослідження стало уточнення змістовного наповнення термінів «assessment» та «evaluation», які регулярно вживаються в англomовному освітологічному дискурсі, виявлення відмінностей між ними та пошук українських еквівалентів для передачі змісту «assessment» та «evaluation».

Методи дослідження: лексико-семантичний аналіз, дискурс-аналіз та контент-аналіз. Лексико-семантичний аналіз здійснювався за допомогою сервісу Google Translate (<https://translate.google.com>), онлайн-ових та традиційних (паперових) словників. Ресурсом для дискурс-аналізу слугували онлайн-ові дискусії, що відбувалися з квітня до липня 2020 року у рамках Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України під час вебінарів Advance HE та неформальних дискусій на Телеграм-каналі «Ukraine Teaching Excellence Programme» та віртуальному онлайн-овому середовищі (<https://myvle.advance-he.ac.uk/d21/home/9906>), наданому Advance HE. Контент-аналіз проводився на матеріалі англomовних інтернет-ресурсів, пропонуваніх пошуковою системою Google за ключовими словами «higher education assessment» та «higher education evaluation», а також спирався на опис навчальних дисциплін (syllabi), що їх пропонують університети п'яти англomовних країн: Австралії, Великої Британії, Канади, Нової Зеландії, США.

Результати дослідження

Під час вебінарів і дискусій під проводом тренерів Advance HE учасники програми дійшли згоди, що у сфері вищої освіти та і освіти взагалі «assessment» та «evaluation» означають різні процеси. На одному з рекомендованих тренерами ресурсах (Surbhi, 2016) подано визначення обох термінів та наголошено на відмінностях між ними. Стислий виклад позиції щодо відмінностей між «assessment» та «evaluation» надано нижче:

– «assessment» визначається як системна методична практика збирання та аналізу інформації про процес викладання і навчання та його учасників з метою підвищення його якості та вдосконалення, якщо і там, де потрібно; це інтерактивний процес за участі двох сторін – оцінювачів та оцінених – задля визначення академічної успішності останніх, вимірювання їх досягнень і прогресу у навчанні.

– «evaluation» походить від слова 'value' – цінність, тобто «evaluation» є радше визначенням цінності, значущості та корисності діяльності особи, продукту, проекту, програми, інституції.

– Обидва процеси працюють з якісними й кількісними даними, проте «assessment» зорієнтоване на процес, «evaluation» зорієнтоване на продукт або результат діяльності.

– «assessment» за природою є діагностичним, його призначення – визначити області і напрями покращення і підвищити якість. Призначення «evaluation» – зробити загальний висновок, винести судження на основі заздалегідь окреслених критеріїв про якість, цінність, значущість: наприклад, про актуальність або інноваційність освітньої програми; корисність отриманих студентами знань, вмінь і навичок; або правильність і доцільність використання певних методів оцінювання у дистанційному навчанні.

Підтвердження такому тлумаченню знаходимо на інших сайтах, дотичних до вищої освіти. Наприклад, Colorado College (<https://www.coloradocollege.edu>), пояснюючи відмінність між «assessment» та «evaluation», наводить такі приклади програм оцінювання (evaluation

programmes): задоволення студентів та надання інформації про здобутий під час навчання досвід; загальна структура і зміст освітньої програми, її розвиток і вдосконалення; стратегія найму академічного персоналу факультету, коледжу; міждисциплінарна взаємодія; картування академічної успішності студентів за дисциплінами; розподіл обов'язків між викладачами тощо (Assessment vs. Evaluation, nd).

У ході обговорення дискусантами було надано достатньо підтверджень того, що сучасні процеси оцінювання якості вищої освіти в Україні є доволі різноманітними: поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання; оцінювання курсу та освітньої програми студентами; оцінювання викладачів та викладацької діяльності студентами; атестація науково-педагогічних працівників; акредитація освітніх програм; інституційна акредитація закладу вищої освіти тощо. Вони мають різний фокус: викладання, навчання, освітній процес загалом, освітня діяльність закладу в цілому більшою мірою зорієнтовані на процес; оцінювання результатів навчання як конкурентоспроможність випускника, готовність до працевлаштування в умовах глобальних, національних, регіональних та локальних викликів, акредитація освітніх програм в контексті їх актуальності для ринку праці, якість вищої освіти як ступінь задоволення стейкхолдерів більше зорієнтовані на результат.

Проте, наразі в україномовному академічному та експертно-фаховому дискурсі бракує еквівалентів для передачі змісту, закріпленого за англійськими термінами «assessment» та «evaluation», що стримує обговорення, запровадження та поширення практик оцінювання у вітчизняній системі вищої освіти.

Узгодження термінів, розуміння особливостей їх використання є важливим завданням в контексті інтеграції вищої освіти України у Європейській освітній простір, інтернаціоналізації вищої освіти як стратегічного напрямку її розвитку, визначення міжнародного співробітництва та інтеграції до міжнародного науково-освітнього простору стратегічною метою для багатьох вітчизняних університетів.

З метою подальшого уточнення змістовного наповнення термінів «assessment» та «evaluation» та пошуку українських відповідників до них було проведено лексико-семантичний аналіз та контент-аналіз.

Лексико-семантичний аналіз спростовував висновок, що «assessment» та «evaluation» мають різні значення, оскільки в англо-українських словниках ці два слова перекладаються однаково: оцінка, оцінювання, а тлумачні словники пояснюють «assessment» через «evaluation» і навпаки. У ході дослідження до термінів «assessment» та «evaluation» додався ще один термін зі схожим змістом – «appraisal». Результати лексико-семантичного аналізу (переклад та тлумачення) узагальнені у таблиці 1.

Таблиця 1

Переклад і тлумачення «assessment», «evaluation», «appraisal»

Словник / Термін	Англо-український словник (Балла, 1996)	Google Translate, (nd)	Merriam-Webster, (nd)	THESAURUS.COM, (nd)
assessment	оцінка, думка, судження (с. 80)	оцінка (nd)	the action or an instance of making a judgment about something: the act of assessing something (nd)	evaluation, appraisal, estimate, judgment (nd)

evaluation	оцінка, оцінювання (с. 373)	оцінка (nd)	an act or instance of appraising something or someone (nd)	judgment, assessment, appraisal, calculation (nd)
appraisal	оцінка (с. 69)	оцінка (nd)	the act or result of evaluating; determination of the value, nature, character, or quality of something or someone (nd)	judgment, estimation, assessment, evaluation, opinion (nd)

Контент-аналіз довів, що «assessment» та «evaluation» застосовуються як відмінні терміни і як взаємозамінні слова, синоніми для означення схожих або однакових процесів у сфері вищої освіти. Наприклад, у посібнику «Quality Assessment for E-learning: a Benchmarking Approach» (Kear, & Rosewell, 2016), підготовленого у рамках європейського проєкту E-xcellence (<https://e-xcellencelabel.eadtu.eu>), «assessment» послідовно вживається для означення оцінювання студентів у процесі навчання з метою моніторингу прогресу, виявлення сильних і слабких сторін, надання feedback і допомоги студентам у виправленні недоліків (formative assessment) (с. 59) або з метою присвоєння студенту оцінки / балу та ухвалення рішення про перехід на наступний, вищий рівень навчання або присудження ступеню вищої освіти по завершенні програми (summative assessment) (с. 60-61). У цьому ж посібнику course evaluation вживається стосовно оцінки освітньої програми та її окремих модулів розробниками та викладачами або зовнішніми стейкхолдерами (с. 95-96). У процесі course evaluation до уваги беруться, серед іншого, результати student assessment.

Цікаву ситуацію із використанням «assessment» та «evaluation» спостерігаємо в описах навчальних дисциплін (силабусах / syllabi) університетів англomовних країн Австралії, Великої Британії, Канади, Нової Зеландії і США. В описах навчальних дисциплін університетів Австралії (The University of Queensland, nd), Великої Британії (University of Birmingham, nd), Нової Зеландії (The University of Auckland, nd) і США (Course Syllabus Template, nd) у розділах, присвячених оцінюванню студентів, вживається термін «assessment».

Англomовна країна Канада не дотримується цього «правила». Наприклад, в описах навчальних дисциплін Queen's University (<https://www.queensu.ca>) відсутнє слово «assessment» для означення процесу / процедури оцінювання студентів. Натомість, процедура оцінювання й вимірювання результатів навчання студентів означається словосполученням Marking Scheme (Syllabus for CHEM 322, 2018) або Grading system (PSYC430 The Self Syllabus, 2013). В University of Toronto (<https://www.utoronto.ca>) деякі описи навчальних дисциплін мають розділ Course Evaluation (Introduction to environmental studies, 2020), у якому описані процедури та інструменти оцінювання студентів, правила нарахування балів (тобто те, що у Queen's University має назву «marking scheme» або «grading system»), а підсумкове оцінювання позначається як «Final Assessment». Для аналогічної секції в описі навчальних дисциплін York University (Psyc 1010 6.0 a: Introduction to psychology, 2020) застосовує термін «evaluation». Можливо, таке специфічне для сфери вищої освіти застосування «evaluation» є особливістю регіонального (канадського) варіанта англійської мови.

Не підтвердили попереднього висновку дискурс-аналізу результати контент-аналізу низки публікацій, підготовлених в рамках проєкту «The OECD Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes» (nd) Організації економічного

співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР). Як зазначено в описі проєкту, він ставив за мету запропонувати національним системам освіти та на міжнародному рівні рамки для оцінювання – evaluation and assessment frameworks – шкільної освіти; втім у достатньо великому списку публікацій (Papers and Studies, nd) нам не вдалося знайти визначення термінів «assessment» і «evaluation» та виразного формулювання відмінностей між ними. Крім того, терміни використовувалися непослідовно: у деяких публікаціях процес оцінювання учителя та його діяльності означався як teacher evaluation (Isoré, 2009), в інших – як teacher appraisal (Synergies for Better Learning..., 2013, p. 8); оцінювання закладу освіти означалося як «school assessment» (Country Background Report..., 2010, p. 59) і як «school evaluation» (Synergies for Better Learning..., 2013, p. 8).

У фінальному проєктному звіті «Synergies for Better Learning: An International Perspective on Evaluation and Assessment» (2013) його автори послідовно використовують термінологічні сполучення для означення процесів оцінювання в освіті: student assessment; teacher appraisal; school evaluation; appraisal of school leaders; education system evaluation. Іншими словами, на момент завершення проєкту ОЕСР оцінювання студентів, вимірювання їх прогресу та досягнень у навчальному процесі, оцінка результатів навчання позначалася як student assessment; для процесів оцінювання закладів освіти, системи освіти, освітньої політики вживався термін evaluation; для оцінювання викладацької компетентності, управлінської спроможності представників освітянської спільноти застосовувався термін appraisal. Даний підхід застосовується у пізніших публікаціях ОЕСР (Kools, 2019).

В цілому, важливо зауважити, що працюючи над створенням рамки (рамок) для оцінювання освіти (evaluation and assessment frameworks), автори та виконавці проєкту не відокремлювали два процеси, але тісно пов'язували їх в одне ціле.

Подібний підхід до тлумачення процесів «evaluation» та «assessment» спостерігаємо у наукових виданнях, наприклад журналах Assessment & Evaluation in Higher Education (<https://www.tandfonline.com/toc/caeh20/current>) та Educational Assessment, Evaluation and Accountability (<https://www.springer.com/journal/11092>).

Вивчення змісту публікацій, що знаходяться у відкритому доступі, доводять, що їх автори переважно застосовують термін «assessment» стосовно процесів оцінювання здобувачів освіти (Ellis, & Han, 2020); «evaluation» – у контексті оцінювання викладання (Valencia, 2020), політики (Skedsmo, 2011), закладу освіти (Ackerman, & Egalite, 2017). Разом з тим, окремі публікації демонструють відхилення від загальних тенденцій вживання вищезазначених термінів.

Висновки

За результатами аналізу було сформульовано наступні висновки:

1. Для означення процесів оцінювання у сфері вищої освіти в англomовному науковому та експертно-фаховому дискурсі регулярно застосовуються три терміни: «assessment», «evaluation», «appraisal». Хоча лексико-семантичний аналіз не виявив значних відмінностей у їх значеннях, вони переважно вживаються у різних контекстах і набувають різного змістовного наповнення.

2. Оцінювання, яке позначається терміном «assessment», є органічною складовою процесу викладання і навчання і застосовується в контексті оцінювання студентів, інших здобувачів освіти викладачем, вимірювання успішності, прогресу у навчанні, здобутих навчальних результатів. «Evaluation» передбачає оцінювання у значно ширшому контексті: організація викладання і навчання, освітня діяльність, освітня політика тощо.

«Evaluation» (за винятком Канади) не вживається стосовно оцінювання студента, учня, але радше програми, курсу, діяльності освітнього закладу, освітньої політики або системи освіти взагалі. Таким чином, student assessment означає оцінювання студента викладачем; student evaluation означає оцінювання викладання, змісту програми або курсу студентом.

Серед опрацьованих нами матеріалів термін appraisal вживається тільки у контексті оцінювання, атестації викладачів та керівників освітніх закладів.

3. Суб'єктами процесу «assessment» є два учасники: викладач і студент, об'єктом – процес або результат навчання.

Коло суб'єктів процесу, позначеного як «evaluation», є значно ширшим. Це можуть бути студенти, які оцінюють викладання, освітню програму, зміст та корисність її навчальних дисциплін тощо. Це також можуть бути викладачі, які розробили освітню програму, викладають навчальні дисципліни та у ході її оцінювання вносять зміни до її змісту, методів викладання. Часто оцінювачами є зовнішні експерти, запрошені для оцінювання результатів навчання, їх актуальності для працедавця, відповідності компетентностей здобувачів освіти вимогам ринку праці або доцільності існування закладу освіти в цілому.

4. Хоча у вживанні «assessment», «evaluation», «appraisal» спостерігається певна усталеність (тенденція), вона може порушуватися і терміни можуть вживатися як взаємозамінні, що можна пояснити труднощами та неадекватністю перекладу (як у випадку публікацій проєкту ОЕСР) або особливостями регіонального варіанту англійської мови (як у випадку з описами дисциплін в університетах Канади).

5. Відсутність еквівалентного терміну для передачі змісту «evaluation» в українському науковому та експертно-фаховому дискурсі стримує обговорення питань оцінювання у вітчизняній сфері вищої освіти та освіти в цілому. Пошук еквіваленту для передачі необхідного змісту, домовленість освітянської спільноти щодо його регулярного вжитку значно б полегшила освітологічний дискурс і сприяла поширенню практик evaluation у вітчизняній системі вищої освіти.

6. Під час вищезгаданих онлайн-дискусій учасники Програми вдосконалення викладання у вищій освіті України запропонували для передачі змісту «assessment» користуватися поширеним і звичним для освітянської спільноти терміном «оцінювання»; для передачі змісту «evaluation» застосовувати слово «оцінення». Хоча в онлайн-тлумачних словниках української мови (Словник УА, нд; Словник української мови, нд) дана лексема відсутня, інтернет-пошук та контент-аналіз доводять, що «оцінення» регулярно вживається в українському науковому та експертно-фаховому дискурсі. Сподіваємось цією публікацією прискорити пошук необхідного терміну і сприяти поширенню світових практик оцінювання вищої освіти в Україні.

Бібліографічні посилання:

Балла, М.І. (уклад.). (1996). *Англо-український словник*. (т. 1). Освіта.

Програма вдосконалення викладання у вищій освіті України. (2019). *British Council. Україна*.

<https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/education/teaching-excellence-programme>

Словник УА. Портал української мови та культури. (нд). Отримано 05.09.2020.

<https://slovnnyk.ua/index.php?swrd=%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F+>

Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970-1980). (нд). Отримано 05.09.2020. <http://sum.in.ua/s/ocinennja>

- Ackerman, M. & Egalite, A.J. (2017). A critical look at methodologies used to evaluate charter school effectiveness. *Educ Asse Eval Acc*, 29, 363–396. <https://doi.org/10.1007/s11092-017-9266-0>
- Appraisal / Оцінка. (nd). *Google Translate*. Retrieved 05.08.2020. <https://translate.google.com/#view=home&op=translate&sl=en&tl=uk&text=appraisal>
- Appraisal. (nd). *Merriam-Webster*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/appraisal>
- Appraisal. (nd). *THESAURUS.COM*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.thesaurus.com/browse/appraisal?s=t>
- Assessment vs. Evaluation. (nd). <https://www.coloradocollege.edu/other/assessment/what-is-assessment/assessment-vs-evaluation.html>
- Assessment / Оцінка. (nd). *Google Translate*. Retrieved 05.08.2020. <https://translate.google.com/#view=home&op=translate&sl=en&tl=uk&text=assessment>
- Assessment. (nd). *Merriam-Webster*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/assessment>
- Assessment. (nd). *THESAURUS.COM*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.thesaurus.com/browse/assessment?s=t>
- Country Background Report for the Flemish Community of Belgium. (2010, November). *OECD Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes*. <http://www.oecd.org/education/school/46974684.pdf>
- Course Syllabus Template. (nd). *University of South Alabama*. <https://www.southalabama.edu/departments/eforms/academicaffairs/coursesyllabustemplate.1.17.pdf>
- Ellis, R. & Han, F. (2020). Assessing university student collaboration in new ways. *Assessment & Evaluation in Higher Education*. <https://doi.org/10.1080/02602938.2020.1788504>
- European Principles for the Enhancement of Learning and Teaching. (2017). *European University Association*. <https://eua.eu/downloads/content/ten%20european%20principles%20for%20the%20enhancement%20of%20learning%20and%20teaching16102017.pdf>
- Evaluation / Оцінка. (nd). *Google Translate*. Retrieved 05.08.2020. <https://translate.google.com/#view=home&op=translate&sl=en&tl=uk&text=evaluation>
- Evaluation. (nd). *Merriam-Webster*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/evaluation>
- Evaluation. (nd). *THESAURUS.COM*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.thesaurus.com/browse/evaluation?s=t>
- Google Translate. (nd). <https://translate.google.com/>
- Introduction to environmental studies. (2020). *University of Toronto*. <https://environment.utoronto.ca/wp-content/uploads/2020/05/ENV100H1F5.pdf>
- Isoré, M. (2009). Teacher Evaluation: Current Practices in OECD Countries and a Literature Review OECD Education Working Paper No. 23. [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=edu/wkp\(2009\)2](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=edu/wkp(2009)2)
- Kear, K., & Rosewell, J. (ed.). (2016). Quality Assessment for E-learning: a Benchmarking Approach. https://e-xcellencelabel.eadtu.eu/images/E-xcellence_manual_2016_third_edition.pdf
- Kools, M. (2019, 15 January). *Developing a comprehensive monitoring and evaluation system*. OECD Directorate for Education and Skills. Riga. https://www.izm.gov.lv/images/aktualitates/OECD_MONITORINGS_PDF.pdf

- Merriam-Webster. (nd). <https://www.merriam-webster.com/>
- OECD Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes. (nd). <http://www.oecd.org/education/school/oecdreviewonevaluationandassessmentframeworksforimprovingschooloutcomes.htm>
- Papers and Studies. (nd). *OECD Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes*. <http://www.oecd.org/education/school/oecdreviewonevaluationandassessmentframeworksforimprovingschooloutcomespapersandstudies.htm>
- Psyc 1010 6.0 a: Introduction to psychology. (2020). York University. https://psyc.info.yorku.ca/files/2020/05/PSYC-1010A_Course-Outline_Kopinska_SU20.pdf?x47824
- PSYC430 The Self Syllabus. (2013). Queen's University. Department of Psychology. https://www.queensu.ca/psychology/sites/webpublish.queensu.ca.psycwww/files/files/Undergraduate/Course%20Syllabi/2012-2013/2013PSYC430_Syllabusver2_1.pdf
- Skedsmo, G. (2011). Formulation and realisation of evaluation policy: inconsistencies and problematic issues. *Educ Asse Eval Acc*, 23, 5–20. <https://doi.org/10.1007/s11092-010-9110-2>
- Surbhi, S. (2016, 7 July). Difference Between Assessment and Evaluation. *Key Differences*. <https://keydifferences.com/difference-between-assessment-and-evaluation.html>
- Syllabus for CHEM 322. (2018). Queen's University. Department of Chemistry. https://www.chem.queensu.ca/sites/webpublish.queensu.ca.chemwww/files/files/Undergraduate/Course%20Information/Course%202017-2018/CHEM-ENCH322_syllabus_W_2018.pdf
- Synergies for Better Learning: An International Perspective on Evaluation and Assessment. (2013). OECD. http://www.oecd.org/education/school/Synergies%20for%20Better%20Learning_Summary.pdf
- The European Learning & Teaching Forum. (2017). *European University Association*. <https://eua.eu/events/60:1st-european-learning-teaching-forum.html>
- The University of Auckland. (nd). <https://www.auckland.ac.nz/en/study/study-options/undergraduate-study-options/general-education/course-descriptions/acctg-151g.html>
- The University of Queensland. (nd). <https://my.uq.edu.au/programs-courses>
- THESAURUS.COM. (nd). <https://www.thesaurus.com>
- University of Birmingham. (nd). <https://www.birmingham.ac.uk>
- Valencia, E. (2020). Acquiescence, instructor's gender bias and validity of student evaluation of teaching. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 45:4, 483-495. <https://doi.org/10.1080/02602938.2019.1666085>
- Wood, J. (2020, 27 Feb). What's the Teaching Excellence Framework (TEF)? *Complete University Guide*. [https://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/universities/choosing-a-university/teaching-excellence-framework-\(tef\)](https://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/universities/choosing-a-university/teaching-excellence-framework-(tef))

References:

- Balla, M.I. (uklad.). (1996). *Anhlo-ukrainskyi slovnyk*. [English-Ukrainian dictionary]. (t. 1). Osvita. (in Ukrainian).

- Prohrama vdoskonalennia vykladannia u vyshchii osviti Ukrainy. (2019). [Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme]. *British Council. Ukraina*. <https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/education/teaching-excellence-programme> (in Ukrainian).
- Slovyk UA. Portal ukraïnskoi movy ta kultury. (nd). [Dictionary UA. Ukrainian language and culture portal]. Otrymano 05.09.2020. <https://slovyk.ua/index.php?swrd=%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F+> (in Ukrainian).
- Slovyk ukraïnskoi movy. Akademichnyi tлумachnyi slovyk (1970-1980). (nd). [Ukrainian Language Dictionary. Academic explanatory dictionary]. Otrymano 05.09.2020. <http://sum.in.ua/s/ocinennja> (in Ukrainian).
- Ackerman, M. & Egalite, A.J. (2017). A critical look at methodologies used to evaluate charter school effectiveness. *Educ Asse Eval Acc*, 29, 363–396. <https://doi.org/10.1007/s11092-017-9266-0>
- Appraisal / Otsinka. (nd). *Google Translate*. Retrieved 05.08.2020. <https://translate.google.com/#view=home&op=translate&sl=en&tl=uk&text=appraisal>
- Appraisal. (nd). *Merriam-Webster*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/appraisal>
- Appraisal. (nd). *THESAURUS.COM*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.thesaurus.com/browse/appraisal?s=t>
- Assessment vs. Evaluation. (nd). <https://www.coloradocollege.edu/other/assessment/what-is-assessment/assessment-vs-evaluation.html>
- Assessment / Otsinka. (nd). *Google Translate*. Retrieved 05.08.2020. <https://translate.google.com/#view=home&op=translate&sl=en&tl=uk&text=assessment>
- Assessment. (nd). *Merriam-Webster*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/assessment>
- Assessment. (nd). *THESAURUS.COM*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.thesaurus.com/browse/assessment?s=t>
- Country Background Report for the Flemish Community of Belgium. (2010, November). *OECD Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes*. <http://www.oecd.org/education/school/46974684.pdf>
- Course Syllabus Template. (nd). *University of South Alabama*. <https://www.southalabama.edu/departments/eforms/academicaffairs/coursesyllabustemplate.1.17.pdf>
- Ellis, R. & Han, F. (2020). Assessing university student collaboration in new ways. *Assessment & Evaluation in Higher Education*. <https://doi.org/10.1080/02602938.2020.1788504>
- European Principles for the Enhancement of Learning and Teaching. (2017). *European University Association*. <https://eua.eu/downloads/content/ten%20european%20principles%20for%20the%20enhancement%20of%20learning%20and%20teaching16102017.pdf>
- Evaluation / Otsinka. (nd). *Google Translate*. Retrieved 05.08.2020. <https://translate.google.com/#view=home&op=translate&sl=en&tl=uk&text=evaluation>
- Evaluation. (nd). *Merriam-Webster*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/evaluation>
- Evaluation. (nd). *THESAURUS.COM*. Retrieved 05.08.2020. <https://www.thesaurus.com/browse/evaluation?s=t>

- Google Translate. (nd). <https://translate.google.com/>
- Introduction to environmental studies. (2020). *University of Toronto*.
<https://environment.utoronto.ca/wp-content/uploads/2020/05/ENV100H1F5.pdf>
- Isoré, M. (2009). Teacher Evaluation: Current Practices in OECD Countries and a Literature Review
OECD Education Working Paper No. 23.
[http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=edu/wkp\(2009\)2](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=edu/wkp(2009)2)
- Kear, K., & Rosewell, J. (ed.). (2016). Quality Assessment for E-learning: a Benchmarking Approach.
https://e-xcellencelabel.eadtu.eu/images/E-xcellence_manual_2016_third_edition.pdf
- Kools, M. (2019, 15 January). *Developing a comprehensive monitoring and evaluation system*. OECD
Directorate for Education and Skills. Riga.
https://www.izm.gov.lv/images/aktualitates/OECD_MONITORINGS_PDF.pdf
- Merriam-Webster. (nd). <https://www.merriam-webster.com/>
- OECD Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes. (nd).
<http://www.oecd.org/education/school/oecdreviewonevaluationandassessmentframeworksforimprovingschooloutcomes.htm>
- Papers and Studies. (nd). *OECD Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes*.
<http://www.oecd.org/education/school/oecdreviewonevaluationandassessmentframeworksforimprovingschooloutcomespapersandstudies.htm>
- Psyc 1010 6.0 a: Introduction to psychology. (2020). *York University*.
https://psyc.info.yorku.ca/files/2020/05/PSYC-1010A_Course-Outline_Kopinska_SU20.pdf?x47824
- PSYC430 The Self Syllabus. (2013). *Queen's University. Department of Psychology*.
https://www.queensu.ca/psychology/sites/webpublish.queensu.ca.psycwww/files/files/Undergraduate/Course%20Syllabi/2012-2013/2013PSYC430_Syllabusver2_1.pdf
- Skedsmo, G. (2011). Formulation and realisation of evaluation policy: inconsistencies and problematic issues. *Educ Asse Eval Acc*, 23, 5–20. <https://doi.org/10.1007/s11092-010-9110-2>
- Surbhi, S. (2016, 7 July). Difference Between Assessment and Evaluation. *Key Differences*.
<https://keydifferences.com/difference-between-assessment-and-evaluation.html>
- Syllabus for CHEM 322. (2018). *Queen's University. Department of Chemistry*.
https://www.chem.queensu.ca/sites/webpublish.queensu.ca.chemwww/files/files/Undergraduate/Course%20Information/Course%202017-2018/CHEM-ENCH322_syllabus_W_2018.pdf
- Synergies for Better Learning: An International Perspective on Evaluation and Assessment. (2013).
OECD.
http://www.oecd.org/education/school/Synergies%20for%20Better%20Learning_Summary.pdf
- The European Learning & Teaching Forum. (2017). *European University Association*.
<https://eua.eu/events/60:1st-european-learning-teaching-forum.html>
- The University of Auckland. (nd). <https://www.auckland.ac.nz/en/study/study-options/undergraduate-study-options/general-education/course-descriptions/acctg-151g.html>
- The University of Queensland. (nd). <https://my.uq.edu.au/programs-courses>
- THESAURUS.COM. (nd). <https://www.thesaurus.com>

University of Birmingham. (nd). <https://www.birmingham.ac.uk>

Valencia, E. (2020). Acquiescence, instructor's gender bias and validity of student evaluation of teaching. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 45:4, 483-495. <https://doi.org/10.1080/02602938.2019.1666085>

Wood, J. (2020, 27 Feb). What's the Teaching Excellence Framework (TEF)? *Complete University Guide*. [https://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/universities/choosing-a-university/teaching-excellence-framework-\(tef\)](https://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/universities/choosing-a-university/teaching-excellence-framework-(tef))

Orzhel Olena

Contributing to Teaching and Learning Enhancement: in Search of Ukrainian Equivalents for Appraisal, Assessment, Evaluation

Abstract

The purpose of the article is to scrutinize and specify the semantics of English terms «appraisal», «assessment», «evaluation» and to identify their Ukrainian equivalents capable to adequately convey the meaning of above English words in Ukrainian educational discourse. The relevance of this theme is rooted in the growing interest to teaching and learning in general and, in this context, the facilitation of dialogue on importance of assessment / evaluation in higher education, unfolding over the last decade in European Higher Education Area.

In Ukraine's higher education, the discussion on the above issues was launched in 2020 within the framework of Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme that is a joint initiative of the British Council in Ukraine and the Institute of Higher Education of the National Academy of the Educational Sciences of Ukraine, in partnership with the Ministry of Higher Education and Science of Ukraine and National Agency for Higher Education Quality Assurance. The discussion has revealed that there is no unity among Ukraine's higher education community regarding the semantics of two terms «assessment» and «evaluation»; that the meaning of «evaluation» is interpreted rather vaguely and that the Ukrainian language lacks lexemes capable to convey the specifics of the meanings of two English terms.

Three methods – lexico-semantic analysis, discourse analysis and content-analysis – have been applied, which resulted in the following findings:

- three terms are regularly used in English expert and scholarly discourse to discuss the issues of assessment, evaluation, appraisal. The lexical-semantic analysis of the above terms has not revealed significant differences in their meanings, but contextually all three are used differently and convey different meanings;
- «assessment» is used to nominate an integral phase of teaching and learning and correlates with measuring learner's attainment, progress, or achievement of learning outcomes; «evaluation» is used in a much broader context and examines the value of a study programme, quality of teaching or educational environment, success of educational policies etc.;
- two «agents» are involved in the assessment process: a teacher and a student (learner); and the subject matter that is assessed is either the process of learning or learning outcomes;
- the number of agents involved in evaluation is much broader: they could be students who are asked to express their opinion of the programme or module; teachers who review the programme that they have developed; external stakeholders invited to express their opinion on the relevance of competences acquired by students for the labour market or their judgement on the quality of education in a certain institution in general;

– the appraisal is used in connection to measuring HEIs' staff competences and performance only.

Following the analyses, the conclusion has been made that the absence of a Ukrainian term permitting to convey the meaning of «evaluation» in Ukrainian expert and scholarly discourse considerably restricts the discussion of assessment and evaluation in higher education and education in general on the national and institutional levels. The search for an appropriate Ukrainian equivalent and consent of Ukrainian higher education community to unanimously use a certain lexeme as an equivalent to the English term would significantly advance the discourse and facilitate the promotion and usage of evaluation practices and techniques in national higher education.

Key words: appraisal; assessment; evaluation; excellence in teaching and learning; learning outcomes.

Інформація (довідка) про автора(ів):

Оржель Олена

- Доктор наук з державного управління, доцент
- Україна
- Інститут вищої освіти НАПН України, завідувач відділу політики та врядування у вищій освіті
- <https://orcid.org/0000-0001-9912-0173>
- o.orzhel@ihed.org.ua
- 38 050 381 30 59

154

Orzhel Olena

- Doctor Habilitated in Public Administration, Associate Professor
- Ukraine
- Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences, Head of the Unit for Policy and Governance in Higher Education